

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПОО	Наименование
Професионално направление	345	СТОПАНСКО УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ
Професия	345110	ИКОНОМИСТ
Специалност	3451104	ИКОНОМИКА И МЕНИДЖМЪНТ

Утвърдена със заповед. № РД-09-52 / 04.01.2008 г.

София, 2008 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитната програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика за придобиване на **втора** степен на професионална квалификация по професията код **345110 Икономист**, специалност код **3451104 Икономика и мениджмънт** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции на обучаваните, изискващи се за придобиване втора степен по изучаваната специалност **Икономика и мениджмънт**.

Националната изпитната програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО). До утвърждаване на ДООИ по професията/ специалността настоящата Национална изпитна програма следва да се прилага само за системата на народната просвета.

Държавните изпити по теория и по практика на професията се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

- 1. За държавния изпит по теория на професията/специалността:**
  - а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
  - б. Критерии за оценяване.
- 2. За държавния изпит по практика на професията/специалността:**
  - а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
  - б. Критерии за оценяване.
- 3. Система за оценяване.**
- 4. Препоръчителна литература.**
- 5. Приложения:**
  - а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията/специалността.
  - б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание.

Към всяка изпитна тема се включва и приложна задача или казус. Приложните задачи (казуси) към всяка една от темите се разработват от учител (екип от учители), определен от директора на училището.

Изпитните билети се оформят по примера на Приложение а (Примерен изпитен билет) на настоящата програма, 10 дни преди датата на изпита и се поставят в пликове.

При необходимост към всяка приложна задача се предвиждат дидактически материали, които се осигуряват за изпита.

Комисията по оценяване на писмените работи по теория определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретния брой присъдени точки.

Изпитна тема: 1. Предприятие.

План-тезис: Същност, видове, правни форми. Предимства и недостатъци на различните форми на бизнеса. Мотиви и решения при създаване на предприятие.

Приложна задача: Вземане на решение за създаване на предприятие, избор на предмет на дейност, правна форма, местоположение.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Дефинира същността на предприятието и организационните форми на бизнеса.	10
✓ Описва видовете предприятия.	20
✓ Разбира и обяснява мотивите и решенията при създаване на предприятие.	10
✓ Анализира предимствата и недостатъците на различните форми на бизнеса и факторите, оказващи влияние при избора на предмет на дейност, големина, правна форма и местоположение.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 2. Имущество на предприятието.

План-тезис: Същност на имуществото на предприятието, видове активи и показатели за оценка на дълготрайните активи, изхабяване и амортизация на дълготрайни активи.

Приложна задача: Определяне и оценка на структурата на имуществото на предприятие по предварително посочени данни.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Дефинира същността на имуществото и видовете активи.	10
✓ Описва видовете оценки, методите за начисляване на амортизации на дълготрайните активи..	20
✓ Обяснява показателите за ефективно използване на активите на фирмата.	10
✓ Анализира показателите за ефективно използване на активите на фирмата.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 3. Предприятието и обкръжаващата среда.

План-тезис: Фактори на макро- и микрообкръжаващата среда. Влияние на факторите на обкръжаващата среда и рискове за предприятието. SWOT-анализ.

Приложна задача: Анализ на предварително посочени фактори, при конкретни данни.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Познава същността на обкръжаващата среда и SWOT-анализа.	10
✓ Борави с икономическата теория, свързана с факторите на обкръжаващата среда..	20
✓ Обяснява възможностите за качествен SWOT-анализ.	10
✓ Анализира възможностите и влиянието на факторите на обкръжаващата среда и рисковете за предприятието.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 4. Пазар.

План-тезис: Същност на пазара. Класификация на пазарите. Основни категории на пазара - стока, търсене, предлагане. Сегментиране на пазара, избор и характеристика на целеви пазар и позициониране на продукта.

Приложна задача: Определяне на критерии за сегментиране на пазара за конкретна стока и подходи за позициониране.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Дефинира същността на пазара и видовете пазари.	10
✓ Обяснява основните икономически категории: пазар, стока, търсене, предлагане.	20
✓ Анализира връзки и зависимости между пазарните процеси и явления.	10
✓ Планира сегментирането на пазара и интерпретира подходите за позициониране на стоките на пазара.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 5. Маркетингово проучване на пазара.

План-тезис: Маркетингова информационна система. Същност на маркетинговото проучване, видове, роля и техники на маркетинговото проучване. Методи за набиране на информация.

Приложна задача: Изготвяне на анкетна карта по дадена тема за решаване на конкретен проблем.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Познава същността на маркетинговата информационна система, маркетинговите проучвания и тяхната класификация.	10
✓ Описва алгоритъма на маркетинговото проучване, методите за набиране на информация.	20
✓ Анализира ролята на маркетинговото проучване за дейността на предприятието.	10
✓ Умее да интерпретира теорията на маркетинговите проучвания	10
✓ във връзка с възможностите за практическата реализация.	
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 6. Маркетинг - микс.

План-тезис: Елементи на маркетинг-микса. Стокова политика – елементи, жизнен цикъл на продукта, продуктова политика, иновации. Ценова политика – предпоставки при разработване на ценови стратегии, избор на ценова стратегия. Пласментна политика – същност и задачи, канали на разпределение, фактори за избор на канал за дистрибуция. Комуникационна политика.

Приложна задача: По предварително зададена ситуация да се разработи стокова политика, пласментна политика, избор на подходящ метод на ценообразуване и рекламни средства и носители.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Познава елементите на маркетинг - микса.	10
✓ Разбира и обяснява същността на стоковата политика, методите за формиране на цената и каналите на разпределение и средствата за комуникация.	20
✓ Обяснява основни продуктови и ценови стратегии по време, различните фази от жизнения цикъл на продукта и начините на организация на продажбите и рекламата.	10
✓ Анализира факторите, които оказват влияние при избор на маркетингова стратегия.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 7. Инвестиране и финансиране.

План-тезис: Същност и видаве инвестиране и финансиране. Източници на финансиране. Етапи на инвестиционния процес.

Приложна задача: Да се определят равнищата на ликвидност на предприятие “Х” при предварително посочени данни.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Дефинира същността на инвестирането и финансирането.	10
✓ Обяснява източниците и видовете финансиране.	20
✓ Доказва видовете инвестиране и икономическата ефективност от инвестициите.	10
✓ Анализира финансовите показатели за структура на имуществото и за ликвидност.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 8. Кредитна система.

План-тезис: Същност и елементи на кредитната система. Операции на търговските банки. Същност и видове кредити. Условия за отпускане на кредит. Анализ на кредитоспособността.

Приложна задача: Съставяне на погасителен план за ипотечен кредит при предварително зададени параметри.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Формулира същността на кредитирането и видовете кредити.	10
✓ Разбира и обяснява операциите на търговските банки и условията за отпускане на кредит.	20
✓ Анализира кредитния риск и кредитоспособността.	10
✓ Анализира връзки и зависимости, свързани с взаимоотношенията между банките и предприятието, по отношение ползването на банков кредит.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 9. Борси и ценни книжа.

План-тезис: Същност и видове борси. Борсови операции. Същност и видове ценни книжа.

Приложна задача: Да се определи пряка, косвена и кръстосана котировка на няколко валути.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Формулира същността на борсата и видовете борси.	10
✓ Разбира и обяснява механизма на борсовите сделки.	20
✓ Формулира същността, значението на ценните книжа и видовете ценни книжа.	10
✓ Анализира движението на ценните книжа и икономическия резултат от борсовите сделки.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 10. Персонал. Стимулиране и заплащане на труда.

План-тезис: Състав и структура на персонала. Мотивация. Системи и форми на заплащане на труда. Производителност на труда – същност и фактори.

Приложна задача: Оценка на динамиката на производителността на труда в предприятие “X” за два последователни периода.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Дефинира същността на производителността и заплащането на труда.	10
✓ Обяснява системите и формите за заплащане на труда.	20
✓ Доказва факторите, влияещи върху производителността на труда.	10
✓ Интерпретира връзките между мотивация, производителност на труда и работна заплата.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 11. Основни икономически показатели.

План-тезис: Себестойност, цена, приходи и разходи. Финансов резултат на предприятието – печалба и рентабилност. Оценка на финансовото състояние. Икономическа ефективност.

Приложна задача: Да се изчислят печалба и рентабилност от дейността на предприятие “X” при конкретни данни.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Дефинира основните икономически показатели – себестойност, цена, приходи, разходи, печалба и рентабилност.	10
✓ Описва факторите, които влияят върху отделните показатели. Прилага основните икономически показатели – себестойност, цена, приходи, разходи, печалба и рентабилност.	20
✓ Анализира влиянието на факторите върху показателите за финансовото състояние на предприятието и връзките между тях.	10
✓ Интерпретира финансовото състояние на предприятието и формулира изводи за дейността на предприятието.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 12. Застраховане.

План-тезис: Същност на застраховането. Риск и рисковата политика. Видове застраховане. Застрахователен договор - определение, клаузи, права и задължения на страните по договора.

Приложна задача: Работа с договор за застраховане.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Дефинира същността на застраховането и рисковата политика.	10
✓ Обяснява видовете застраховане.	20
✓ Възпроизвежда механизма на сключване на застрахователен договор.	10
✓ Диференцира правата и задълженията на страните по договора.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 13. Социално осигуряване.

План-тезис: Същност и значение на социалното осигуряване. Социално осигуряване и социално подпомагане. Видове социално осигуряване. Осигурители и осигурени лица. Видове пенсии.

Приложна задача: Работа с документи по внасяне на дължими осигурителни вноски от работодателя.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Дефинира същността и значението на социалното осигуряване и социалното подпомагане.	10
✓ Обяснява осигурителните рискове и видовете социално осигуряване.	20
✓ Различава задълженията на осигурителите и осигурените лица.	10
✓ Посочва и обяснява видовете пенсии.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 14. Данъчна система.

План-тезис: Данъчна система и данъчна политика. Същност и видове данъци. Елементи на данъка. Начини на облагане с данък. Преки имуществени данъци. Преки доходни данъци. Косвени данъци. Данъкоподобни приходи. Неданъчни приходи. Местни данъци и такси.

Приложна задача: Попълване на данъчна декларация за облагане на доходите на физическите лица по предварително зададени условия.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Дефинира същността и елементите на данъка и данъчната система.	10
✓ Разбира и обяснява същността и характеристиките на различните данъци.	20
✓ Обяснява начините на облагане и определянето на размера на данъчното задължение.	10
✓ Анализира факторите, които влияят върху конкретния размер на данъчното задължение и върху общата данъчна тежест.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 15. Материално и стоково стопанство.

План-тезис: Същност и значение на материалното осигуряване и складовото стопанство. Фази на материалното снабдяване. Инструментарий на доставките. Принципи на доставка. Определяне количеството на заявката и сроковете за доставка. Складово стопанство - същност, функции и видове. Фази на движението на материалите. Икономически показатели.

Приложна задача: Анализ на дейността на склад по конкретни данни.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Дефинира същността и значението на материалното стопанство.	10
✓ Обяснява функциите на склада и основните икономически показатели за определяне ефективността на складовото стопанство.	20
✓ Използва начините за определяне количеството на заявката и сроковете за доставка.	10
✓ Интерпретира прилагането на инструментариума на доставките и принципите на доставка.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 16. Търговско предприятие.

План-тезис: Същност на търговията. Функции на търговските предприятия. Видове търговски предприятия. Производствени фактори в търговията. Дейности в предприятията за търговия на едро и дребно. Международен търговски договор.

Приложна задача: Да се изчисли производителността на труда в търговско предприятие "X" по конкретни данни.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Дефинира същността и видовете търговски предприятия.	10
✓ Обяснява функциите и основните характеристики на различните предприятия за търговия.	20
✓ Прилага знанията си за клаузите по международния търговски договор.	10
✓ Анализира влиянието на производствените фактори върху доходността на различните търговски предприятия.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 17. Индустириално предприятие.

План-тезис: Индустириално предприятие – същност и видове. Промислена продукция. Производствена програма. Видове и типове производства. Качество.

Приложна задача: Определяне обема на брутната продукция на предприятие "X" по конкретни данни.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Дефинира същността на индустриалното предприятие и неговите видове.	10
✓ Разбира същността, състава и измерването на промишлената продукция.	20
✓ Познава същността на производствената програма и нейните показатели.	10
✓ Анализира етапите на производството, видовете и типовете производства.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема: 18. Управление на предприятието.

План-тезис: Същност и функции на управлението. Стил на управление. Същност на управленското решение. Изисквания и етапи в процеса на вземане на решение. Видове решения. Методи за вземане на решение.

Приложна задача: Вземане на управленско решение по конкретен казус от практиката.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
✓ Дефинира същността и функциите на управлението.	10
✓ Обяснява методите и етапите за вземане на решение.	20
✓ Прилага процеса на вземане на решение и анализира различните управленски стилове.	10
✓ Анализира връзката между различните стилове на управление на вземане на решение.	10
✓ Приложна задача	10
Общ брой точки	60

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.

Чрез държавния изпит по практика на специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетенции на обучаваните, отговарящи на втора степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика на професията се изразява в разработване и защита на бизнес-проект от екип до 3 ученици или като индивидуална разработка.

Бизнес проектът се предава на комисията, утвърдена със заповед на директора на училището. Защитата на бизнес проекта се провежда през месец юни.

Бизнес проектът включва:

1. Увод.
2. Маркетинг:
  - ✓ Анализ на обкръжаващата среда;
  - ✓ Проучване;
  - ✓ Статистическа обработка на резултати от маркетинговото проучване;
  - ✓ Обработка на пазара – сегментиране, избор и характеристика на целеви пазар;
  - ✓ Разработване на маркетингова стратегия.
3. Организация на дейността:
  - ✓ Избор на правна форма и място;
  - ✓ Организация на структурата;
  - ✓ Организация на дейността.
4. Финансова част:
  - ✓ Разходи;
  - ✓ Приходи;
  - ✓ Рентабилност, печалба, възвращаемост, ликвидност и др. икономически показатели.
5. Заключение, изводи и тенденции.

2. Критерии за оценяване.

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика разработва критерии за оценяване и съответните показатели. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя. При разработване на индивидуалното практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика разработва показатели за оценяване на всяко задание при спазването на тези критерии. Могат да се използват следните примерни критерии:

№	КРИТЕРИИ	ПОКАЗАТЕЛИ	Максимален брой точки
1.	Представяне на бизнес проекта на хартиен носител	- спазени са изискванията за челна страница, съдържание, увод, изложение, приложение и заключение; - естетичен външен вид.	10
2.	Наличие на маркетингова част	- анализира макро- и микрообкръжаваща среда; - прилага SWOT-анализ; - провежда маркетингово проучване; - използва различни методи за набиране на информация; - прилага сегментиране и позициониране на продукта; - познава основните маркетингови елементи; - умее да прилага маркетинговия инструментариум; - разработва оптимална продуктова политика; - разработва печеливши ценова политика; - разработва оптимална пласментна политика; - разработва ефективна рекламна кампания.	20
3.	Представяне на организацията на дейността	- изгражда управленска структура; - създава оптимална организацията на дейността; - оптимизация на имуществото, работното време и персонала.	10
4.	Разработена финансова част	- прилага основните икономически показатели; - умее да прогнозира приходи; - анализира финансовото състояние на предприятието; - прави изводи за дейността на предприятието и проектира тенденции за развитие.	10
5.	Умение за презентиране	зори високо, ясно и не много бързо; положение на тялото; движение на ръцете; изражение на лицето; контакт с поглед; движения и др..	5

6.	Онагледяване на бизнес проекта	<ul style="list-style-type: none"> - използване на технически средства – компютър, шрайбпроектор, диапроектор; - използване на нагледни материали – табла, макети, фотоси, албуми и др.; - демонстрации и др. 	5
7.	<p>Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.</p> <p><i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита, създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - правилно избира и използва по безопасен начин необходимите технически средства; - правилно организира работното си място с оглед осигуряване на ергономичност; - разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа и спазва предписания за своевременна реакция при работа с технически средства; - описва дейностите по поддръжка на работното място. 	да/не

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

В училището комисията по оценяване на писмените работи по изпита по теория определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретния брой присъдени точки.

За провеждане и оценяване на изпита по практика в училището комисията разработва за всяко индивидуално практическо задание критерии за оценяване на резултатите от изпита и съответните показатели към тях.

Системата на оценяване е точкова. Максималният брой точки за всяка изпитна тема или индивидуално практическо задание е 60. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор. Преминаването от точки в цифрова оценка се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии :10

(записва се с качествен и количествен показател)

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Формулата за преминаване от точкова система в оценка с качествен и количествен показател е съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 за системата на оценяване.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 за системата на оценяване.

Обучаващите отговарят на качествените и количествени критерии за поставяне на оценки 2, 3, 4, 5, 6 както следва:

Слаб (2) - Обучаваният не е овладял терминологията, свързани с финансовото посредничество, не умее да представи усвоените знания и умения, свързани с професията и специалността.

Среден (3) - Обучаваният е овладял терминологията; дефинира, назовава, формулира понятията и процесите, свързани с финансовата дейност на предприятието и представя усвоените знания и умения и ги прилага в познати ситуации.

Добър (4) - Обучаваният познава, разбира и характеризира специфичните особености на процесите, организацията, нормативната база, технологията и използваните документи, свързани с финансовото посредничество; обяснява, разграничава и сравнява специфичните особености на процесите, организацията, механизмите и използваните документи, свързани с финансовото посредничество; представя усвоените знания и умения и ги прилага в познати ситуации.

Мн. добър (5) - Обучаваният има солидни познания в областта на финансовите и други дейности и операции, свързани с финансовото посредничество; логично, точно и последователно разсъждава по изучаваните процеси и явления; използва схеми, таблици и диаграми при представяне на усвоените знания; доказва с примери твърдения и становища; представя усвоените знания и умения и ги прилага в нови ситуации.

Отличен (6) - Обучаваният прави връзка между теорията и практиката по отношение на изучаваната материя и прилага технологията и механизмите за осъществяване на отделните дейности и операции; прилага усвоените знания и умения като прави оценки и сравнения; анализира ситуации и процеси; прави изводи и заключения.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Бояджиева, Е., Линднер, Й. и к-в, Икономика на предприятието 1 ч., Дионис, София, 2006.
2. Бояджиева, Е., Линднер, Й. и к-в, Икономика на предприятието 2 ч., Дионис, София, 2007.
3. Бояджиева, Е., Линднер, Й. и к-в, Икономика на предприятието 3 ч., Дионис, София, 2007.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Татяна Търнева – Национална финансово-стопанска гимназия, гр. София
Хриси Войнова - Национална финансово-стопанска гимназия, гр. София

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет

Национална финансово-стопанска гимназия

(пълно наименование на училището)

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

по професия **345110**   **Икономист**
специалност **3451104**   **Икономика и мениджмънт**

Изпитен билет № 8

Изпитна тема: **КРЕДИТНА СИСТЕМА**

(изписва се точното наименование на темата)

План-тезис: Същност и елементи на кредитната система. Операции на търговските банки. Същност и видове кредити. Условия за отпускане на кредит. Анализ на кредитоспособността.

Приложна задача: Лизингово предприятие прави предложение за лизинг на леки автомобили за срок от 36 месеца.

Доставна цена на автомобила – 30 000 лв;

Лизингова цена – 32 994 лв.

Първа вноски - 3 000лв;

Остатък от стойността след края на срока на договора за лизинг – 30, 12 лв;

/Остатък от стойността след изтичането на договора/

Олихвяване на година - 9,98 %;

36 месечни вноски.

Съставете погасителен план на лезенговия кредит.

Описание на дидактическите материали:.....

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището)

б) Примерно индивидуално практическо задание

Национална финансово-стопанска гимназия

(пълно наименование на училището)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професия **345110 Икономист**
специалност **3451104 Икономика и мениджмънт**

И н д и в и д у а л н о п р а к т и ч е с к о з а д а н и е №

На ученика.....
(трите имена на ученика)

от .....клас,
начална дата на разработване на проекта: .....
дата на предаване на проекта: .....
дата на презентация и защита на проекта:.....

1. Да се разработи, презентира и защити проект на тема: *Производство на сладкарски изделия.*

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:
Проектът трябва да:

- е в обем не по-малко от 20 печатни страници;
- включва всички теми от съдържанието на проекта;
- съдържа графики, таблици, диаграми;
- съдържа декларация за авторство от обучавания/обучаваните;
- съдържа списък с използваната литература..
- се предаде на хартиен носител, формат А4 и на електронен носител;
- се предаде на комисията 30 дни преди определената дата за презентация и защита;

УЧЕНИК.....
(име, фамилия) (подпис)

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището)